

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทยให้มีความเจริญก้าวหน้า จะต้องกระทำพร้อมกันไปทุกด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการศึกษา และการพัฒนาคนให้ เป็นกำลังสำคัญ ในการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้านนั้น นับว่าเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มตั้งแต่ในวัยเด็กและเยาวชน เพราะเด็กและเยาวชนจะเป็น ความหวังของชาติ ทั้งในด้านธำรงรักษาและสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม ตลอดจนการพัฒนา สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า และการสืบต่อความเป็นเอกราชของประเทศให้ยั่งยืน

เนื่องจากเยาวชน เป็นผู้บ่งบอกอนาคตของชาติ อนาคตของชาติจะรุ่งโรจน์หรือ เสื่อมทรามขึ้นอยู่กับคุณภาพของ เยาวชนที่จะเติบโต เป็นผู้ใหญ่ต่อไปในวันข้างหน้าซึ่งเป็นผลมาจาก บัณฑิตต่าง ๆ หลากประการ อาทิ สังคม สิ่งแวดล้อม และที่สำคัญยิ่งคือสถาบันทางสังคมต่าง ๆ ในการอบรมปลูกฝังหล่อหลอมจิตใจ พฤติกรรม และภูมิปัญญาให้แก่เยาวชน ถ้าหากว่าเยาวชน ได้รับการอบรมปลูกฝังในสิ่งที่ดีงาม มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนและสามารถประพฤติ ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ก็จะสามารถพัฒนาสร้างสรรค์ให้ ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าต่อไป รัฐบาลได้ตระหนักและให้ความสำคัญแก่เยาวชน ตลอดจนมา จึงได้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติขึ้น เป็น หน่วยงานระดับกรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อรับผิดชอบการพัฒนาเยาวชนโดยตรง โดยกำหนดนโยบายเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2522 (ราชกิจจานุเบกษา 2522 : 2156 - 2160) เพื่อ เป็นหลักให้หน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนสามารถพัฒนาเยาวชนอย่างมีเป้าหมายและ สอดคล้องกัน ดังต่อไปนี้

1. ปลูกฝังให้เยาวชนตระหนักในความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ยึดมั่นในการ ปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และมีความสำนึก นิยม

ภาคภูมิใจในความเป็นไทยร่วมกัน ตลอดจนรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมอัน เป็นเอกลักษณ์ ประจำชาติ

2. เร่ง เร้าความปรารถนาอันบริสุทธิ์ใจของเยาวชนในอันที่จะมีส่วนรับผิดชอบ ในการพัฒนาสังคมให้บังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และลดความขัดแย้งในกลุ่ม เยาวชน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ในสังคมด้วยความสมานฉันท์ เคารพในความคิดเห็น และไม่ละเมิดในเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้อื่น แก้ไขปัญหาด้านสติปัญญา อย่างสันติ โดยยึดหลักสายกลางและการประสานประโยชน์

3. ส่งเสริมสุขภาพพลานามัยทั้งทางกาย จิตใจ และปัญญา เพื่อให้พร้อมที่จะ พัฒนาความสามารถ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ค่านิยม และคุณธรรมของเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ

4. ปลุกฝังให้เยาวชนมีบุคลิกภาพดี มีจิตใจเข้มแข็ง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รักเหตุผล ยึดมั่นในระเบียบและความสามัคคี มีน้ำใจนักกีฬา อดทน เสียสละ เกื้อกูลซึ่งกันและ กัน รู้จักการทำงานร่วมกัน ขยันหมั่นเพียร ประหยัด สำนึกในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบที่มี ต่อสังคม มีความ เคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย

5. ส่งเสริมการดำเนินชีวิตประจำวันของเยาวชนให้อยู่ในศีลธรรม จริยธรรม ตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ มีความสุจริต ยุติธรรม ประพฤติตนควรแก่วัย เพื่อเป็นรากฐานแห่ง ความร่มเย็นเป็นสุขในสังคม

6. กระตุ้นให้เยาวชนเป็นผู้ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ ส่งเสริมการฝึกอบรมอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมในครัวเรือน รู้จักการใช้และสงวน ทรัพยากรธรรมชาติ รู้จักจัดระบบเศรษฐกิจของตนเอง และประกอบสัมมาชีพตามสภาพของ ท้องถิ่น

7. สนับสนุนให้เยาวชนรู้จักคุ้มครองป้องกันตนเองจากอบายมุขและสิ่งแวดลอม ที่ไม่เหมาะสมต่อชีวิตและเป็นภัยต่อสังคม พร้อมทั้งจะเผชิญปัญหาสังคม ตลอดจนการเสริม สร้างบรรยากาศสิ่งแวดลอมและสถานพักผ่อนหย่อนใจอันเหมาะสม เป็นการลดปัญหาความ คึงเครียดทางจิตใจ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเยาวชนด้านต่าง ๆ

8. ให้การส่งเสริม บำบัดรักษา และคุ้มครองแก่เยาวชนที่ทุพพลภาพ ไร้หรือ เสื่อมไร้ความสามารถ พิการ กำพร้า อนาคต ไร้ที่พึ่ง และติดยาเสพติด ให้สามารถเป็น

ที่พึงของตนเองได้ และเป็นพลเมืองดี ให้การอบรม สงเคราะห์และเกื้อกูลในสิ่งที่จำเป็น
ต่อการดำรงชีวิตแก่เยาวชนที่ขาดแคลน คุ้มครองการใช้แรงงาน เด็กและเยาวชนสตรี ให้
บังเกิดผลอย่างจริงจัง

๑. ส่งเสริมมิตรภาพและความเข้าใจอันดีระหว่างเยาวชนในประเทศกับ
ต่างประเทศตามนโยบายแห่งรัฐ เพื่อความมั่นคงและก้าวหน้าของภูมิภาค ตลอดจนสร้าง
สันติสุขของโลก

การที่จะพัฒนาเยาวชนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของนโยบายเยาวชนแห่งชาตินั้น
สถาบันการศึกษานับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะ สถาบันการศึกษามีหน้าที่และความ
รับผิดชอบโดยตรงในการพัฒนาเยาวชน ให้เป็นผู้มีความรอบรู้ สามารถรักษาและสืบทอด
วัฒนธรรมอันดีงามของชาติ ตลอดจนทักษะและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะสามารถนำไปใช้
ในการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (2520:163)
ที่พระราชทานแก่ครูใหญ่และนักเรียนที่สมควรได้รับพระราชทานรางวัล ความระเบียบของ
กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2518 ณ ศาลาศิลป์ พระราชวังดุสิต ปรากฏความ
ตอนหนึ่งว่า

"การศึกษาเป็น เครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ
ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ
และประสิทธิภาพ เมื่อบ้านเมืองประกอบไปด้วยพลเมืองที่มีคุณภาพและ
ประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศชาติก็ย่อมทำได้โดยสะดวกราบรื่น ได้ผล
ที่แน่นอนและรวดเร็ว..."

จะเห็นได้ว่าหน้าที่ของการศึกษามีได้มุ่งให้เยาวชนมีความรู้ทางด้านวิชาการเพียง
อย่างเดียว แต่ต้องพัฒนาเยาวชนในด้านความสามารถ ตลอดจนเจตคติ และค่านิยมที่
ถูกต้องไปพร้อมกันด้วย เพื่อปลูกฝังความเป็นพลเมืองดีที่มีคุณภาพ สาโรช บัณฑิต
(2512 : 3) ได้เน้นความสำคัญของการศึกษาว่า มีบทบาทสำคัญในการพัฒนากำลังคน
ด้วยการปรับปรุงคุณภาพของประชากรให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยไม่จำกัดเฉพาะทางด้าน
วิชาการ แต่ครอบคลุมไปถึงคุณค่าด้านวัฒนธรรม ศิลธรรม ระเบียบวินัย ฯลฯ ซึ่งเป็นการ
สร้างความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าให้ประเทศชาติด้วย

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 4 - 5) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาซึ่งเน้นความสำคัญของการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีไว้อย่างชัดเจน ดังต่อไปนี้คือ ยึดมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เคารพและปฏิบัติตามกฎหมายมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมโดยส่วนรวม มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบสัมมาอาชีพ รู้จักดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น และมีความรู้ความเข้าใจในศิลปะ วัฒนธรรม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรของประเทศ

สถาบันการศึกษาจึงมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างความรู้ ความคิด ทักษะ เจตคติ และค่านิยม ให้เยาวชนรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ตนมีส่วนร่วมอยู่ แล้วนำความรู้ ความเข้าใจมาใช้แก้ปัญหาและเสริมสร้างชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น ตลอดจนการธำรงรักษาและถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่ดั่งามของชาติให้คงอยู่ตลอดไป

การให้การศึกษาแก่เยาวชนโดยเฉพาะเยาวชนที่อยู่ในวัยรุ่นเป็นงานที่สำคัญที่สุด เพราะวัยนี้ เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม บุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในการเตรียม เยาวชนให้มีความรู้ความเข้าใจในสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของตน และพร้อมที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไปก็คือครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูสังคมศึกษา ทั้งนี้ เพราะวิชาสังคมศึกษา เป็นวิชาที่เอื้อต่อการพัฒนาเยาวชนมากกว่าวิชาอื่น ๆ เนื้อหาของวิชาสังคมศึกษาจะเป็น เรื่อง เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม วิชาสังคมศึกษาจึงมีความสำคัญที่จะช่วยให้ทราบวิวัฒนาการของมนุษย์ ตลอดจนการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสิ่งแวดล้อมที่ตนมีส่วนร่วมอยู่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องประกอบด้วยความรู้จากอดีต ปัจจุบัน และอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนได้นำมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม เอ็ดวิน เฟนตัน (Edwin Fenton 1967 : 25 - 26) ได้เน้นว่าจุดมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษา คือการเตรียมนักเรียนให้เป็นพลเมืองดี สอนนักเรียนให้รู้จักคิด มีทักษะในการสืบสอบสิ่งที่เป็นจริงและข้อเท็จจริง ข้อมูลกับเหตุการณ์ ตลอดจนกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำข้อมูลที่ได้อ่านไปใช้เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจอย่างฉลาดและมีเหตุผล เพื่อสามารถปรับปรุงตนเองและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เนื่องจากวิชาสังคมศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้ เป็นพล เมืองดีที่มี
คุณภาพและประสิทธิภาพ ดังนั้น วิชาสังคมศึกษาจึงถูกกำหนดให้เป็นวิชาบังคับที่นักเรียนทุกคน
ต้อง เรียน เพื่อที่จะได้รับประสบการณ์พื้นฐาน มีความ เข้าใจในสถานภาพและบทบาทหน้าที่
ของคนอันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในสังคมและ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ
ให้มีความ เจริญก้าวหน้าสืบไป หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (กระทรวง
ศึกษาธิการ 2520 : 64) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อส่งเสริมความเป็นพล เมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข
2. เพื่อให้มีความรักชาติ มีความสามัคคีในชาติ มีความ เสียสละเพื่อส่วนรวม
มีความซาบซึ้งในผลงานอันดี เด่นของคนไทย รู้จักดำรงรักษาไว้ซึ่งเอกราช และรู้จักรักษา
แบบอย่างวัฒนธรรม ประเพณี อัน เป็นเอกลักษณ์ที่ดงามของชาติ
3. เพื่อเสริมสร้างให้มีคุณภาพในการดำรงชีวิต มีคุณธรรมประจำใจ และมี
คุณสมบัติต่าง ๆ อันพึงประสงค์ของสังคมไทย
4. เพื่อเสริมสร้างให้มีความรู้และความ เข้าใจพื้นฐานในการพัฒนาสร้างสรรค์
และแก้ปัญหาในด้านสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี โดยอาศัยคุณธรรม และวิธีการทาง
วิทยาศาสตร์ เป็นปัจจัยสำคัญ
5. เพื่อเสริมสร้างบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ และความสัมพันธ์อันดีระหว่าง
สมาชิกในครอบครัว ในชุมชน ในประเทศและในประชาคมของโลก
6. เพื่อให้เกิดความรัก ความผูกพันกับท้องถิ่นคน ตลอดจนเห็นคุณค่า มีความ
รับผิดชอบ รวมทั้งตระหนักถึงการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมโดยคำนึงถึงผล
ประโยชน์ส่วนรวม เป็นสำคัญ

สังคมไทยปัจจุบัน เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในด้านวัตถุ ซึ่งเป็นผลมาจากความ
เจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยี การสื่อสารคมนาคมจึงไม่เป็นอุปสรรคต่อ
การติดต่อระหว่างกันของภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกอีกต่อไป เป็น เหตุให้ประชาชนและสถาบัน
ต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของสังคมไทย โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว การศึกษา ศาสนา

การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสื่อมวลชน ไม่สามารถปรับตัวและกระทำหน้าที่ตามหลักการและความรับผิดชอบของคนได้ทันการ บางโอกาสจึงมีส่วนสร้างและเสริมให้เกิดปัญหาให้กับสังคม โดยเฉพาะในด้านการประพฤติ การปฏิบัติงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมของเยาวชนและประชาชนตามครรลองของศาสนาและวัฒนธรรมอันดีงามของไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2530 : 19) จากปรากฏการณ์ทางสังคมที่ผ่านมาจึงพบว่ามีเยาวชนซึ่งกำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนเป็นจำนวนไม่น้อยที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ประพฤติตนอันไม่สมควร ทลมหันการเรียน เข้าบ่อนการพนันและสถานเรีงรมย์ เที่ยวเร่รอนในที่สาธารณะ มีปัญหาด้านชู้สาว สูบบุหรี่ ดื่มสุรา เสพยาเสพติด ประพฤติคนเกเร พกพาอาวุธ ทำลายสิ่งของที่เป็นสาธารณะประโยชน์ ก่อการทะเลาะวิวาท สร้างความเดือดร้อนรำคาญให้ผู้อื่น อันเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าเยาวชนเหล่านั้นขาดความรับผิดชอบต่อสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของตน และมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปีโดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นศูนย์กลางความเจริญของประเทศ

แม้ว่าความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของเยาวชน เป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญของหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาก็ตาม จะเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนให้เยาวชนเป็นพลเมืองดีตามความมุ่งหมายยังไม่บรรลุผลเต็มที่ ปรากฏว่า มีเยาวชนที่เป็นนักเรียนและนักศึกษาทั้งชายและหญิงถูกจับกุมและควบคุมตัว เนื่องจากประพฤติคนไม่สมควรแก่สภาพเป็นจำนวนมาก เช่น ในปี พ.ศ.2527 มีจำนวน 1,703 คน ปีพ.ศ.2528 มีจำนวน 2,438 คน ปี พ.ศ.2529 มีจำนวน 1,496 คน และระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ.2530 มีจำนวน 1,405 คน (พลวุฒิ วิเศษสงวน 2530 : 29 - 31) นอกจากนั้นเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซึ่งมีอายุระหว่าง 7 - 18 ปี เป็นผู้ต้องโทษและถูกส่งตัวไปรับการอบรมยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางทั้งชายและหญิงก็มีจำนวนมากเช่นเดียวกัน จากสถิติศาลคดีเด็กและเยาวชน (ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง 2530 : 29 - 31) ในปี พ.ศ.2527 ปรากฏว่ามีจำนวน 2,194 คน เป็นนักเรียน 599 คน ปี พ.ศ.2528 มีจำนวน 2,314 คน เป็นนักเรียน 338 คน และปี พ.ศ.2529 มีจำนวน 2,108 คน เป็นนักเรียน 336 คน

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาเยาวชนโดยการให้การศึกษา และอบรมสั่งสอนจากครูผู้สอนฝ่ายเดียวอาจจะไม่เพียงพอ ประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับจาก โรงเรียนหรือจากในห้องเรียนจึงไม่สามารถที่จะปลูกฝังให้นักเรียนมีความสำนึกและเข้าใจ สถานภาพและบทบาทหน้าที่ของตน และการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว และไม่หยุดยั้ง อาจทำให้ครูสังคมศึกษาไม่สามารถที่จะอบรมปลูกฝังความเป็นพลเมืองดีให้แก่ นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพดีพอ จึงปรากฏผลว่ามีนักเรียนที่กระทำความผิดอยู่เสมอ ดังนั้น จึงสมควรที่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนควรจะร่วมมือกันในการดำเนินงานใน รูปแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีที่พึงประสงค์ของชาติ ดังพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (2523 : 1) พระราชทานเนื่องในโอกาส ปีเด็กสากล พุทธศักราช 2522 ปรากฏความตอนหนึ่งว่า

"เด็กเป็นผู้ที่จะรับช่วงทุกสิ่งทุกอย่างจากผู้ใหญ่ รวมทั้งภาระความ รับผิดชอบในการดำรงรักษาความสุขสงบของประชากรในโลก ดังนั้น เด็กทุกคนจึงสมควรและจำเป็นที่จะต้องได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้อง เหมาะสม ให้มีความสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ต่าง ๆ พร้อมทั้ง การฝึกหัดขัดเกลาคำความคิด จิตใจให้ประณีต ให้มีศรัทธามั่นคงใน คุณงามความดี มีความประพฤติเรียบร้อย สุจริต และมีปัญญาฉลาด แจ่มใสในเหตุในผล หน้าที่นี้เป็นของทุกคนที่จะต้องร่วมมือกันกระทำ โดยพร้อมเพรียงสม่ำเสมอ ผู้ที่เกิดก่อน ผ่านชีวิตมาก่อนจะต้อง สงเคราะห์ อนุเคราะห์ ผู้เกิดตามมาภายหลัง ด้วยการถ่ายทอด ความรู้ ความดีและประสบการณ์อันมีค่าทั้งปวง ให้ความเมตตา เอ็นดูและด้วยความบริสุทธิ์ใจให้เด็กได้ทราบ ได้เข้าใจ และที่ สำคัญที่สุด ให้รู้จักคิดด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง จนสามารถเห็นจริงด้วย ตนเองได้ในความเจริญและความเสื่อมทั้งปวง"

ในปัจจุบันปรากฏว่ามีสถาบันสังคมต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน ได้ พยายามที่จะพัฒนาเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ ที่จะครองคนและดำรงตนอยู่ใน สังคมได้ในทิศทางที่ถูกต้อง โดยการให้การฝึกอบรมและจัดกิจกรรมในหลาย ๆ รูปแบบ เพื่อ เสริมประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้แก่เยาวชน เช่น องค์กรทางศาสนา ได้แก่ ยุวพุทธิกสมาคมแห่ง ประเทศไทย สภาเยาวชนคาทอลิกแห่งประเทศไทย ยุวมุสลิมแห่งประเทศไทย ฯลฯ

องค์กรด้านการศึกษา คือ สภาผู้ปกครองและครูแห่งประเทศไทย มูลนิธิเด็ก กองส่งเสริม
พลศึกษาและสุขภาพ ฯลฯ องค์กรทางการเมืองและการปกครอง เช่น กองอำนวยการรักษาความ
ปลอดภัยแห่งชาติ กระทรวงกลาโหม กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย ฯลฯ และ
ยังมีองค์กรภาคเอกชนที่ดำเนินงานในรูปแบบของสมาคมต่าง ๆ เช่น สมาคมนักพากย์ภาพยนตร์แห่ง
ประเทศไทย สมาคมรวมพลังผู้บริโภคแห่งประเทศไทย เป็นต้น

กองบัญชาการตำรวจนครบาลซึ่งเป็นหน่วยงานในกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย
ได้ตระหนักถึงความสำคัญของเยาวชนในฐานะที่เป็นพลังและทรัพยากรอันสำคัญยิ่งของประเทศชาติ
ในอนาคต และถือว่าหน้าที่ต่อการพัฒนาเยาวชน เป็นความรับผิดชอบส่วนหนึ่งของกองบัญชาการ
ตำรวจนครบาล จึงได้จัดตั้งโครงการเยาวชนสัมพันธ์ขึ้น เมื่อเดือน มิถุนายน พ.ศ.2519
(กองบัญชาการตำรวจนครบาล 2524 : 4 - 5) โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้เยาวชนเป็นพลเมืองดี มีทัศนคติที่ถูกต้อง ยึดมั่นในชาติ ศาสนา
พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย
2. เพื่อปลูกฝังเยาวชนมีความสามัคคี รักหมู่คณะ
3. เพื่อให้เยาวชนเป็นผู้เคารพกฎหมาย มีระเบียบวินัย และเคารพในสิทธิของ
ผู้อื่น
4. เพื่อให้เยาวชนเป็นผู้เห็นประโยชน์ส่วนรวม และรู้จักบำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์
สาธารณะ
5. เพื่อให้เยาวชนได้มีความรู้เกี่ยวกับวิชาที่เป็นประโยชน์

หลักสูตรการฝึกอบรมของโครงการเยาวชนสัมพันธ์ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล
ใช้เวลา 6 วันติดต่อกันหรือเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์ 3 สัปดาห์ เมื่อแรกเริ่มโครงการนั้น เยาวชน
ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย คือเยาวชนที่ไม่ได้เข้าโรงเรียน ซึ่งอาศัยอยู่ตามแหล่งชุมชนแออัดต่าง ๆ
และในท้องที่ที่มีปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของเยาวชน ได้มีการฝึกอบรมให้แก่เยาวชนรุ่นแรก
เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ.2519 โดยดำเนินการจัดฝึกอบรมให้แก่เยาวชนทุกปี ต่อมา
เนื่องจากจำนวนเยาวชนที่ไม่ได้เข้าโรงเรียนมีจำนวนลดลง จึงได้มีการขยายเยาวชนที่เป็น
กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนในระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา และในปี พ.ศ.2528

ได้มีการจัดฝึกอบรมให้แก่ักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมวัดมิ่งทองกลาง ในปี พ.ศ. 2529 ได้มีการจัดฝึกอบรมให้แก่ักเรียนโรงเรียนเดียวกันเป็นรุ่นที่ 2 และในปี พ.ศ. 2530 ได้มีการจัดฝึกอบรมให้แก่ักเรียนในโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนา และในปี พ.ศ. 2531 ได้มีการจัดฝึกอบรมให้แก่ักเรียนในโรงเรียนมัธยมวัดมิ่งทองกลางเป็นรุ่นที่ 3 และโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนา เป็นรุ่นที่ 2

นับตั้งแต่มีการจัดตั้งโครงการเยาวชนสัมพันธ์ของกองบัญชาการตำรวจนครบาลจนถึงปัจจุบัน ได้มีการจัดฝึกอบรมให้แก่เยาวชนมาแล้ว จำนวน 73 รุ่น มีเยาวชนที่ได้รับการฝึกอบรมมาแล้วจำนวน 24,009 คน เป็นชาย 13,145 คน เป็นหญิง 10,864 คน (กองบัญชาการตำรวจนครบาล 2531 : 1 - 7) โดยได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย เช่น ลูกเสือชาวบ้าน สมาคม องค์การ พ่อค้า ประชาชน และข้าราชการหน่วยต่าง ๆ เป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นโครงการที่มีประโยชน์ต่อสังคม จึงได้มีผู้บริจาคทรัพย์เพื่อจัดตั้ง เป็นมูลนิธิ เยาวชนสัมพันธ์ตำรวจนครบาลขึ้น เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2523 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมกิจการเยาวชนสัมพันธ์ การส่งเสริมเยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ การให้สวัสดิการแก่วิทยากรและผู้ปฏิบัติงานเยาวชนสัมพันธ์ ตลอดจนจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นในการฝึกอบรม เยาวชนสัมพันธ์ด้วย (กองบัญชาการตำรวจนครบาล 2524 : 34)

นโยบายการจัดฝึกอบรมโครงการเยาวชนสัมพันธ์ จึงเป็นการเสริมประสบการณ์ที่ดั่งามสำหรับการ เป็นพล เมืองดีให้แก่ักเรียนนอก เหนือจากประสบการณ์ที่ได้รับจากห้องเรียน อันที่จะพัฒนานักเรียนให้ เป็น เยาวชนที่มีความสำนึกและ เข้าใจในสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของตน เพื่อที่จะได้ เติบโต เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูสังคมศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาความ เข้าใจ เกี่ยวกับหน้าที่ เยาวชนของนักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมในโครงการ เยาวชนสัมพันธ์ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล ตลอดจนศึกษาความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาและผู้ปกครองของนักเรียน เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านหน้าที่ เยาวชนของนักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมในโครงการ เยาวชนสัมพันธ์ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล เฉพาะกรณี โรงเรียนมัธยมศึกษาวัดมิ่งทองกลาง ซึ่งเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีนักเรียนได้รับการฝึกอบรมในโครงการ เยาวชนสัมพันธ์ของกองบัญชาการตำรวจนครบาลมาแล้ว 3 รุ่น คือ ในปี พ.ศ. 2528 ปี พ.ศ. 2529 และปี พ.ศ. 2531 มี

นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมมาแล้วทั้งสิ้น 1,497 คน ซึ่งผลการวิจัยคาดว่าจะสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเยาวชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่เยาวชนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมวัดมิ่งทองกลาง ที่ได้รับการฝึกอบรมในโครงการ เยาวชนสัมพันธ์ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาและผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมวัดมิ่งทองกลาง เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านหน้าที่เยาวชนของนักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมในโครงการ เยาวชนสัมพันธ์ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2531 ที่ได้รับการฝึกอบรมในโครงการ เยาวชนสัมพันธ์ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล ครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาวัดมิ่งทองกลาง และผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดมิ่งทองกลาง ที่ได้รับการฝึกอบรมในโครงการ เยาวชนสัมพันธ์ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล เท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครูสังคมศึกษาอาจใช้ผลของการวิจัย เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในห้องเรียนและจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ผู้บริหารการศึกษา อาจใช้ผลของการวิจัย เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเยาวชนของชาติ
3. สถาบันฝึกหัดครู อาจใช้ผลของการวิจัย เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร และวิธีสอน เพื่อเตรียมครูสังคมศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

4. กองบัญชาการตำรวจนครบาลและสถาบันอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเยาวชน อาจใช้ผลของการวิจัยเป็นแนวทางในการปรับปรุงโครงการพัฒนาเยาวชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. เป็นแนวทางในการทำวิจัยต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. หน้าที่เยาวชน หมายถึง บทบาทและความรับผิดชอบตามสถานภาพของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งชายและหญิง ปีการศึกษา 2531 ในโรงเรียนมัธยม วัดบึงทองหลาง ในค้ำดังกล่าวต่อไปนี้

- 1.1 หน้าที่ของตนเอง
- 1.2 หน้าที่ต่อครอบครัว
- 1.3 หน้าที่ต่อโรงเรียนและชุมชน
- 1.4 หน้าที่ต่อสังคมและประเทศชาติ
- 1.5 หน้าที่ต่อศาสนา

2. ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่เยาวชน หมายถึง ความรู้ การตระหนักเกี่ยวกับ หน้าที่ของเยาวชน 5 ด้านคือ หน้าที่ตนเอง หน้าที่ครอบครัว หน้าที่โรงเรียนและชุมชน หน้าที่ต่อสังคมและประเทศชาติ หน้าที่ต่อศาสนา

3. นักเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมในโครงการเยาวชนสัมพันธ์ของกอง กองบัญชาการตำรวจนครบาล หมายถึง ผู้ที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งชาย และหญิง ปีการศึกษา 2531 ในโรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง

4. โครงการเยาวชนสัมพันธ์ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล หมายถึง โครงการฝึกอบรมเยาวชนให้มีความรู้ความสามารถเพื่อปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี มีความสามัคคีรักหมู่คณะ เคารพกฎหมายและมีระเบียบวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมและบำเพ็ญ คนให้เป็นประโยชน์ ดำเนินการโดยกองบัญชาการตำรวจนครบาล

5. ครูสังคมศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการทำหน้าที่ปฏิบัติ การสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง

6. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ให้อุปการะ สนับสนุนการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดมิ่งทองกลาง ที่ได้รับการฝึกอบรมในโครงการเยาวชนสัมพันธ์ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล

7. พฤติกรรมด้านหน้าที่เยาวชน หมายถึง การประพฤติตนหรือปฏิบัติตนที่แสดงให้เห็นว่า มีความเข้าใจและมีความรับผิดชอบในหน้าที่ต่อตนเอง หน้าที่ต่อครอบครัว หน้าที่ต่อโรงเรียนและชุมชน หน้าที่ต่อสังคมและประเทศชาติ หน้าที่ต่อศาสนา